

การขับเคลื่อน ศูนย์การเรียนรู้ทางการแพทย์ และสาธารณสุขชายแดน และพื้นที่พิเศษ จังหวัดพังงา

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

1. เพื่อเป็นแหล่งฝึกอบรม เพิ่มศักยภาพให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานสาธารณสุขทางทะเลและพื้นที่เกาะ
2. ดูแลรักษาและควบคุมโรคอย่างเหมาะสมให้กับคนพื้นที่เกาะ และกลุ่มเปราะบาง (มอแกน) อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้ความร่วมมือระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและภาคีเครือข่าย
3. การพัฒนาระบบบริการในพื้นที่เกาะอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน โดยความร่วมมือและการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและการฝึกภาคสนามที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่เกาะ
4. พัฒนางานวิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์และสาธารณสุข ให้พร้อมรับมือกับปัญหาสาธารณสุขพื้นที่เกาะ ส่งผลให้สามารถดูแลสุขภาพประชากรในพื้นที่เกาะให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้”

พังงา..เมืองสวยในหุบเขา

ข้อมูลทั่วไป

- พื้นที่ 4,171 ตร.กม. ภูมิประเทศส่วนใหญ่ พื้นที่ราบเชิงเขา พื้นที่ราบชายฝั่ง พื้นที่เกาะ
- การปกครองส่วนภูมิภาค 8 อำเภอ 48 ตำบล 321 หมู่บ้าน
- การปกครองส่วนท้องถิ่น 1 อบจ. 36 อบต. 2 เทศบาลเมือง และ 13 เทศบาลตำบล
- ประชากร 267,820 คน (ชาย 49.92% หญิง 50.08% ผู้สูงอายุ 17.19%)

พังงา จังหวัดที่ได้ชื่อว่ามีเกาะมากที่สุดในประเทศไทย (155 เกาะ)

ข้อมูลทรัพยากรสาธารณสุข

- ❖ 2 รพท. 7 รพช. 64 รพ.สต. (ไม่มี รพ.สต.ถ่ายโอน)
- ❖ สัตว์ส่วนบุคลากร แพทย์ 141 คน (1 : 1,576) / ทันตแพทย์ 48 คน (1 : 4,629) / เภสัชกร (65 คน) 1 : 3,418 / พยาบาล 721 คน (1 : 308)
- ❖ อสม. 5,239 คน สัตว์ส่วน 1 : 16 หลังคาเรือน

ชาวพังงา ผสมผสาน ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวไทยมุสลิม
และกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล สู่สังคมพหุวัฒนธรรม..อยู่ร่วมกันอย่างสันติ

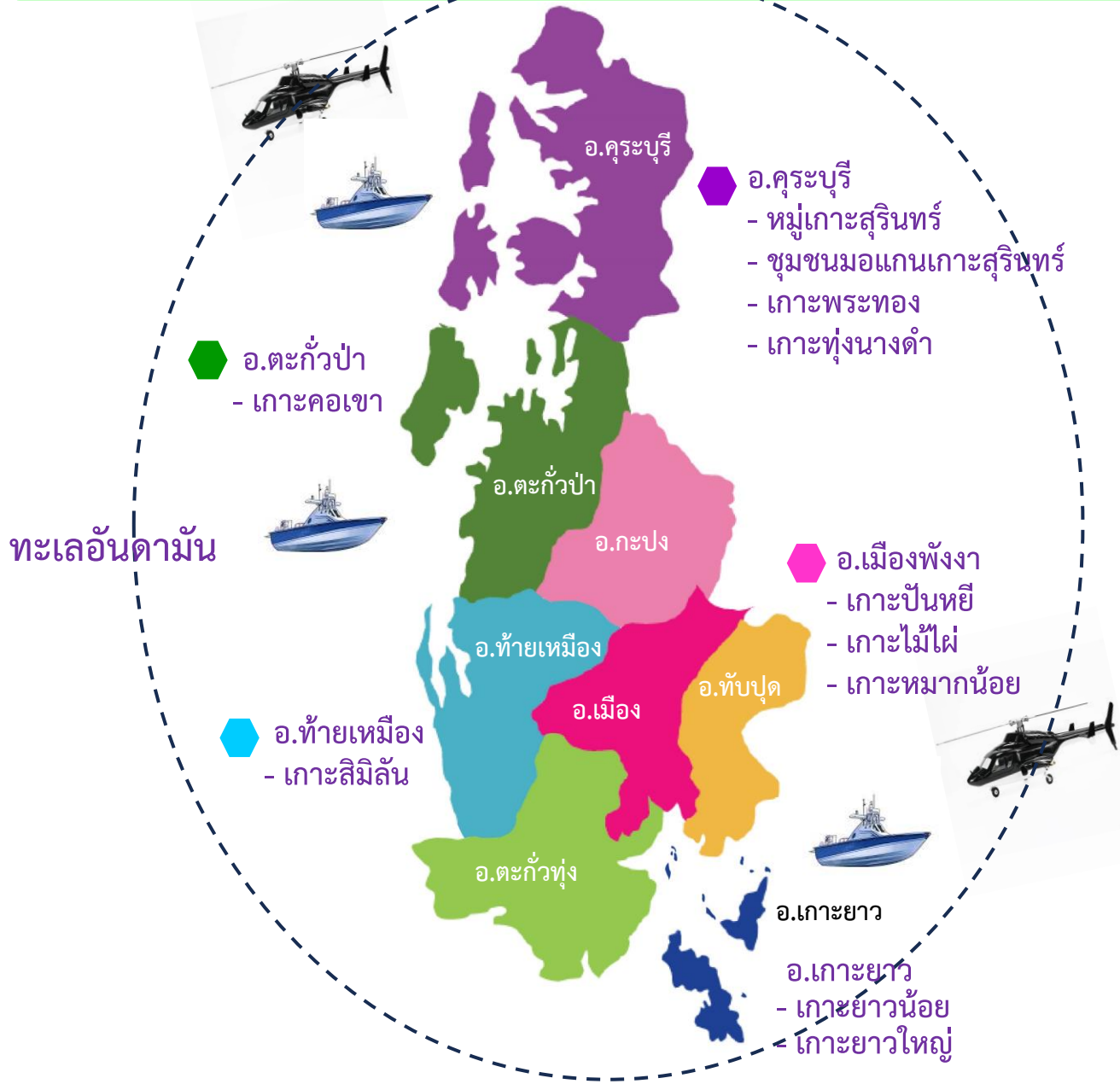
ชาติพันธุ์ “ชาวเล”

อุรักลาไวย์ มอแกลน และ มอแกน 3 กลุ่มชาติพันธุ์ย่อยของชาวเล

- **อุรักลาไวย์** ชาวเล ที่อาศัยอยู่บนเกาะต่าง ๆ ในจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และสตูล
- **มอแกลน** ชาวเล ที่อาศัยบริเวณชายฝั่ง
- **มอแกน** ชาวเล ที่อาศัยอยู่ในเรือ และบนเกาะต่าง ๆ ในจังหวัด ระนอง และที่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา

แผนที่จังหวัดพังงา แสดงพื้นที่เกาะ

พื้นที่เกาะที่มีประชาชนอยู่อาศัยและ
เป็นพื้นที่ท่องเที่ยว มี 9 เกาะ

- อ.เมือง (เกาะปันหยี / เกาะไม้ไผ่ /
เกาะหมากน้อย)
- อ.กระบือ (ชุมชนมอแกนเกาะ
สุรินทร์ / เกาะพระทอง /
เกาะทุ่งนางดำ)
- อ.ตะกั่วป่า (เกาะคอเขา)
- อ.เกาะยาว (เกาะยาวน้อย /
เกาะยาวใหญ่)

พื้นที่เกาะที่เป็นพื้นที่ท่องเที่ยว
อย่างเดียว มี 2 เกาะ

- อ.กระบือ (เกาะลิมิตัน)
- อ.เกาะยาว (เกาะไข่นอก /
เกาะไข่นิน)

- ประชากรที่อาศัยอยู่บนพื้นที่เกาะ
รวมประมาณ 15,000 คน
 - ชวมอแกน 378 คน
 - 96 หลังคาเรือน 116 ครัวเรือน
- นักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวทาง
ทะเล เฉลี่ย 200,000 คน / ปี

หลักสูตรการเรียนรู้

1. การจัดระบบบริการสุขภาพประชาชนพื้นที่พิเศษ (พื้นที่เกาะ)

1.1 การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง “เกาะพระทอง โมเดล”

1.2 การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ต.พรุใน “คลินิกมัสยิด”

1.3 การส่งต่อไร้รอยต่อ

2. การจัดระบบบริการสุขภาพชุมชนมอแกน เกาะสุรินทร์

3. การเตรียมพร้อมตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์
และสาธารณสุขทางทะเล

4. การดูแลสุขภาพนักท่องเที่ยวหมู่เกาะสุรินทร์ / สิมิแลน

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย
- 3) การจัดทำคำอธิบายหลักสูตร

- 4) การคัดเลือกและจัดทำเนื้อหาสาระ
- 5) การนำหลักสูตรไปใช้
- 6) การประเมินผลการใช้หลักสูตร
- 7) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

คำอธิบายหลักสูตร

หลักสูตร

คำอธิบายหลักสูตร

1. การจักระบบบริการสุขภาพ
ประชาชนบนพื้นที่เกาะ

เป็นการจักระบบการดูแลสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่เกาะที่มีความยากลำบากในการเดินทาง โดยเฉพาะในช่วงมรสุม ทั้งด้านการรักษา ส่งเสริมสุขภาพ ควบคุมป้องกันโรค และการฟื้นฟูสภาพ ตลอดจนการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ การรักษาด้วยระบบการแพทย์ทางไกล (Telemedicine)

2. การจักระบบบริการสุขภาพ
ชุมชนมอแกน เกาะสุรินทร์

เป็นการจักระบบบริการสุขภาพชุมชนมอแกน ซึ่งถือเป็นกลุ่มเปราะบางที่ต้องให้การดูแลเป็นพิเศษ โดยการดูแลในด้านสุขภาพปกติจะมีการให้บริการใน ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) โดยมี อสม.ปฏิบัติหน้าที่ประจำ และมีการลงไปปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรจาก รพ.สต.เกาะพระทอง และ โรงพยาบาลบุรีรัมย์พัฒนา ซึ่งมีการให้บริการรักษาพยาบาลเบื้องต้นและส่งต่อกรณีมีผู้ป่วยฉุกเฉิน / ติดตามนัดหญิงมีครรภ์และผู้ป่วยนัดพบแพทย์ต่อเนื่อง / เยี่ยมบ้านผู้สูงอายุและผู้พิการ / ให้สุขศึกษาด้านสุขภาพ / พัฒนาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค, ขยะ) นอกจากนี้ยังมีการจัดทีมเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ออกให้บริการโดยการออกหน่วย ปีละ 2 ครั้ง ให้บริการตามกลุ่มวัยและตามปัญหาสาธารณสุข

คำอธิบายหลักสูตร

หลักสูตร	คำอธิบายหลักสูตร
3. การเตรียมพร้อมตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์/สาธารณสุขทางทะเล	เป็นการเตรียมพร้อมตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางทะเล ตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา จังหวัดพังงามีการซ้อมแผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางทะเลอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การซ้อมแผนบนโต๊ะ (Tabletop Exercise) และการซ้อมแผนในพื้นที่จริง ซึ่งการซ้อมแผนในพื้นที่จริงที่ผ่านมาจัดให้มีขึ้นในปี 2564, 2566 และ 2567 เป็นการซ้อมแผนแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ
4. การดูแลสุขภาพนักท่องเที่ยวหมู่เกาะสุรินทร์ / สิมิถัน	เป็นการให้บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขแก่นักท่องเที่ยวบนเกาะ ซึ่งจะครอบคลุมการดูแลตั้งแต่ท่าเรือ ระหว่างเดินทาง จนถึงระหว่างการท่องเที่ยวบนเกาะ และการเดินทางกลับ (Safety Trip) ซึ่งมีการดำเนินการคัดกรองนักท่องเที่ยวก่อนลงเรือที่ท่าเรือที่มีความเสี่ยงในด้านใดบ้าง และมีการจัดระบบการดูแลนักท่องเที่ยวตามกลุ่มที่คัดกรอง มีการกวดขันมาตรการความปลอดภัยร่วมกับเจ้าท่า โดยให้นักท่องเที่ยวที่จะลงเรือทุกคนสวมเสื้อชูชีพตลอดการเดินทาง ส่วนบนพื้นที่เกาะได้จัดให้มีหน่วยพยาบาลประจำที่เกาะสุรินทร์ และเกาะสิมิลันในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเป็นเวลา 6 เดือน (พฤศจิกายน ถึง เมษายน) โดยจัดให้มีพยาบาลประจำตลอดเวลา และส่งต่อโดยเรือพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ

รายละเอียดของหลักสูตรและรูปแบบการเรียนรู้

หลักสูตร	วิทยากร	จำนวนชั่วโมง การบรรยาย	ระยะเวลา การศึกษาดูงาน	พื้นที่ ศึกษาดูงาน
1. การจัดระบบบริการสุขภาพ ประชาชนบนพื้นที่เกาะ	นพ.วิเศษ กำลิ่ง นพ.มารุต เหล็กเพชร	1.30 (onsite/online)	1 วัน	1.รพ.สต.เกาะพระทอง 2.รพ.สต.พรุไฉน เกาะยาว
2. การจัดระบบบริการสุขภาพชุมชน มอแกน เกาะสุรินทร์	นส.สุวรรณี หนักแน่น	1.30 (onsite/online)	1 วัน	ชุมชนมอแกน เกาะสุรินทร์
3. การเตรียมพร้อมตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน ด้านการแพทย์/สาธารณสุขทางทะเล	นางนงนุช จตุราบัณฑิต	1.30 (onsite/online)	1 วัน	ศูนย์การแพทย์เขาหลัก เกาะสุรินทร์/สิมิลัน
4. การดูแลสุขภาพนักท่องเที่ยว หมู่เกาะสุรินทร์ / สิมิลัน	นพ.ภาณุมาศ ทวีกิจ	1.30 (onsite/online)	1 วัน	เกาะสุรินทร์/สิมิลัน

หมายเหตุ :

- ทั้ง 4 หลักสูตร ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ทั้งวิธี onsite และ online โดยวิธี online สามารถเข้าเรียนได้พร้อมกันทาง Link ที่ศูนย์การเรียนรู้จัดให้ และ Download เนื้อหาได้จากเว็บไซต์ของศูนย์การเรียนรู้
- หลักสูตรที่ 1 และ 3 สามารถเรียนรู้ได้ตลอดทั้งปี ส่วนหลักสูตรที่ 2 และ 4 ทางศูนย์เรียนรู้จะกำหนดระยะเวลาตามฤดูกาล

สถาบันอุดมศึกษาที่ร่วมพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ.นพ.วัตรชัย เอกปัญญาสกุล คณบดี

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รศ.ดร.สุรเดช สำราญจิตต์ คณบดี

ผู้ประสานงานหลักสูตรการเรียนรู้อ

รศ. (พิเศษ) ดร.สุรวุฒิ รักเมือง

ผู้ช่วยนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพังงา

ที่ปรึกษาด้านสาธารณสุขทางทะเลและเวชศาสตร์ทางทะเล

1. รศ.นพ.ประสิทธิ์ วุฒิสุทธิเมธาวิ ภาควิชาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อ.ประจักษ์
2. นพ.ประจักษ์ สารเทพ ผู้อำนวยการกองตรวจราชการ กระทรวงสาธารณสุข
3. นพ.ปฏิพล หอมหวล รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลดulong
4. นพ.มรรษยุว อังคภาสกร แพทย์เวชศาสตร์ทางทะเล SW.ระนอง
5. พญ.ชัชฎาภรณ์ ไกรศรีพรสรรร แพทย์เวชศาสตร์ทางทะเล SW.วชิระภูเก็ต

สถานที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้

ที่ตั้งหลัก : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพังงา

สถานที่ศึกษาดูงาน รพ.สต.พรุใน ต.พรุใน อ.เกาะยาว จ.พังงา

(อยู่ระหว่างการปรับปรุง ตกแต่ง)

การบริหารจัดการ

คน

ที่ปรึกษา

- นางนงนุช จตุราบัณฑิต
ผชช.ส. จ.พังงา

ผู้อำนวยการศูนย์เรียนรู้

- รศ.(พิเศษ)ดร.สุรวุฒิ รักเมือง
ผช.นพ.สสจ.พังงา

บุคลากรประจำศูนย์

- นางศิริเพ็ญ ตลับนาค
- นางสุภาภรณ์ สุวรรณมณี
- นางทิพย์กมล อิสลาม
- นส.วริฎฐา บำรุง

เงิน

งบประมาณสนับสนุน

จาก

เขตสุขภาพที่ 11

จำนวน 3,000,000 บาท

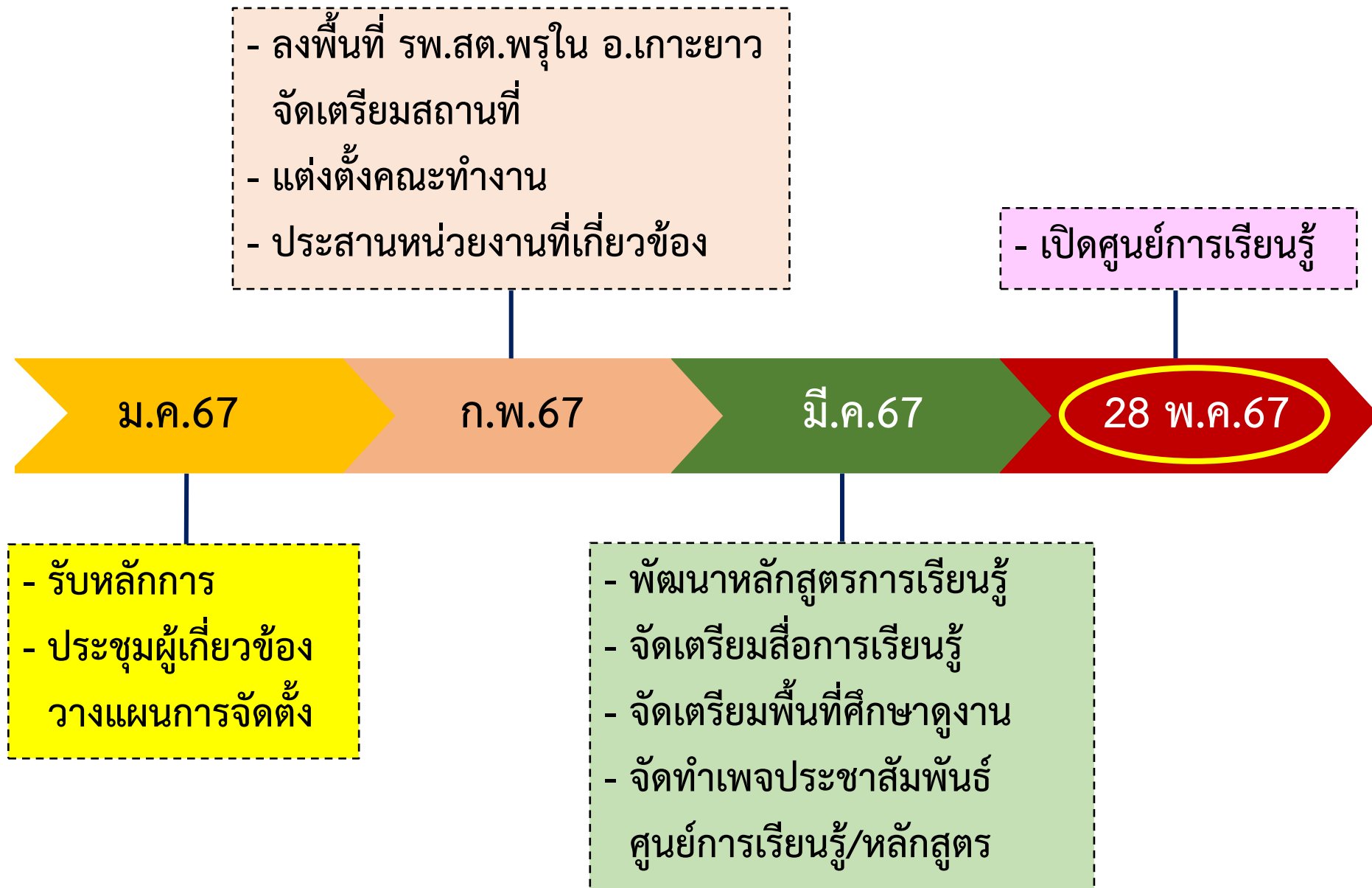
จาก กยผ.สธ.

จำนวน 1,000,000 บาท

ของ

- ปรับปรุง ตกแต่ง ศูนย์การเรียนรู้
- ป้ายศูนย์การเรียนรู้
- ระบบปรับอากาศ
- โต๊ะ / เก้าอี้ ผู้เรียน, บุคลากร
- โต๊ะประชุม
- อุปกรณ์ สื่อ / IT
- เอกสารประกอบการเรียนรู้
- อื่น ๆ

Timeline การดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ฯ จังหวัดพังงา

คณะกรรมการที่ปรึกษา

1. ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 11 ประธาน
2. สาธารณสุขนิเทศก์ เขตสุขภาพที่ 11
3. ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา
4. ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 8
5. ผู้บัญชาการทัพเรือภาค 3
6. ผู้บัญชาการฐานทัพเรือพังงา
7. ศึกษาธิการจังหวัดพังงา
8. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพังงา
9. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขฉุกเฉิน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
10. ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ).
11. นายอำเภอเกาะยาว
12. นายอำเภอท้ายเหมือง
13. นายอำเภอคุระบุรี
14. หัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์
15. หัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน
16. นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพังงา

คณะกรรมการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ฯ

1. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพังงา ประธาน
2. นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านส่งเสริมพัฒนา) สสจ.พังงา
3. หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์ สสจ.พังงา
4. หัวหน้ากลุ่มงานควบคุมโรคไม่ติดต่อ สุขภาพจิต และยาเสพติด สสจ.พังงา
5. หัวหน้ากลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ สสจ.พังงา
6. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกระบี่ชัยพัฒน์
7. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลท้ายเหมืองชัยพัฒน์
8. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเกาะยาวชัยพัฒน์
9. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพรุใน
9. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะพระทอง
10. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนเกาะสุรินทร์
11. ผู้บังคับหน่วยบินเฉพาะกิจทัพเรือภาค 3
12. ผู้บังคับหน่วยบินตำรวจภูธรภาค 8
13. ผู้ช่วยนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพังงา เลขานุการ/ผู้ประสานงาน

การพัฒนางานวิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์และสาธารณสุข

- รางวัลผลงานวิชาการดีเด่น เรื่อง ไกล่บ้าน ไกล่ใจ ห่างไกลไร้รอยต่อ “เกาะพระทอง โมเดล” ในงานประชุมวิชาการ กระทรวงสาธารณสุข ประจำปี 2563
- รางวัลยอดเยี่ยม ประเภทเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการพยาบาล เขตบริการสุขภาพที่ 11 เรื่องการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ในพื้นที่เกาะพระทอง ประจำปี 2564
- รางวัลผลการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล ประเภทหน่วยงานการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลในชุมชน ระดับดีเด่น (SILVER AWARD) ประจำปี 2566 เรื่องการพัฒนารูปแบบการควบคุมวัณโรคในชาวมอแกน หมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา
- นิพนธ์ต้นฉบับ ตีพิมพ์ในวารสารระบบบริการปฐมภูมิและเวชศาสตร์ครอบครัว (PCFM) เรื่อง “การวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชนเป็นฐาน : ในฐานะเครื่องมือและปัจจัยแห่งความสำเร็จของการร่วมสร้างระบบสุขภาพชุมชนที่เกาะยาว”
- รพ.สต.พรุใน อ.เกาะยาว เป็นพื้นที่การเรียนรู้เวชศาสตร์ครอบครัวฐานชุมชน การร่วมสร้างระบบสุขภาพชุมชนด้วย community based participatory research : CBPR / และเป็นพื้นที่ Elective วิชาชุมชน ของ FM จาก มน./มช. มาแล้ว 7 รุ่น
- รางวัลเลิศรัฐ
 - ปี 2563 ประเภทพัฒนาการบริการ เรื่อง CUP เกาะยาว: การส่งต่อที่ไร้รอยต่อ โดย โรงพยาบาลเกาะยาวชัยพัฒนา
 - ปี 2564 ประเภทพัฒนาการบริการ เรื่อง การพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินทางทะเลฝั่งอันดามัน โดยศูนย์การแพทย์เขาหลัก

ขอบคุณครับ